

UWAGI METODYCZNE

WAŻNIEJSZE DEFINICJE, POJĘCIA SPISOWE I ZASADY SPISYWANIA

Budynek

Spisem objęte zostały budynki, w których znajdowało się co najmniej 1 mieszkanie. Przyjęte w spisie zasady ustalania odrębności budynku zostały oparte na kryteriach wiążących się z numeracją porządkową nieruchomości. Zgodnie z tymi zasadami za odrębny budynek uznawano każdy budynek wolno stojący, oddzielony od pozostałych zabudowań wolną przestrzenią, oznaczony jednym numerem porządkowym.

Za jeden budynek uznawano również budynek oznaczony więcej niż jednym numerem porządkowym (np. budynek, w którym poszczególne klatki schodowe były oznaczone odrębnymi numerami porządkowymi), w przypadku gdy tworzył on wyraźną całość architektoniczną i stanowił własność jednego podmiotu.

W zabudowie zwartej, utworzonej przez budynki o różnej architekturze, bądź budynki o jednolitej architekturze – stojące w tzw. zabudowie szeregowej, za odrębny budynek uznawano każdy budynek lub segment oznaczony odrębnym numerem porządkowym. Ta sama zasada dotyczyła budynków bliźniaczych.

Jeżeli na nieruchomości oznaczonej jednym numerem porządkowym znajdowały się przylegające do siebie budynki, mające ściany zbudowane z tego samego materiału, uznawano je jako jeden budynek, chyba że występowały istotne różnice w wysokości i w wieku tych budynków i nie było wątpliwości, że każdy z nich był odrębnym budynkiem.

Za odrębne budynki uznawano budynki, w których ściany zewnętrzne były zbudowane z różnych materiałów.

Rodzaje budynków

Budynki zostały podzielone na: mieszkalne, mieszkalno-inwentarskie i mieszkalno-gospodarskie, zbiorowego zakwaterowania, niemieszkalne, rekreacyjne.

Za **budynek mieszkalny** uznawano budynek zajęty przez lokale mieszkalne w całości, oraz budynek zajęty przez lokale mieszkalne co najmniej w połowie, a w pozostałej części przez inne pomieszczenia.

Za **budynek mieszkalno-inwentarski** lub **mieszkalno-gospodarski** uznawano budynek, który składał się zarówno z części mieszkalnej, obejmującej jedno lub więcej mieszkań, jak i z części inwentarskiej (obejmującej stajnię, oborę, chlewnię itp.) lub gospodarskiej (przeznaczonej na cele związane z prowadzeniem gospodarstwa rolnego).

W tego typu budynkach nie brano pod uwagę, czy mieszkanie zajmowało mniej czy też więcej niż połowę budynku.

Za **budynek zbiorowego zakwaterowania** uznawano budynek, który więcej niż w połowie był zajęty przez gospodarstwo zbiorowe (np. przez internat, dom studencki, dom małego dziecka, sanatorium) oraz znajdowało się w nim również co najmniej jedno mieszkanie.

Za **budynek niemieszkalny** uznawano budynek, który więcej niż w połowie był zajęty na cele niemieszkalne (np. był zajęty przez szkołę, biuro, sklep, magazyn, przychodnię lekarską) oraz znajdowało się w nim również co najmniej jedno mieszkanie.

Za **budynek rekreacyjny** uznawano budynek, którego wzniesienie (zgodnie z przepisami prawa budowlanego) wymagało pozwolenia na budowę budynku mieszkalnego, a którego głównym przeznaczeniem jest czasowe zamieszkiwanie (np. w czasie urlopu, w dni wolne od pracy), a także budynek, który wcześniej był wykorzystywany jako budynek mieszkalny do stałego zamieszkiwania, ale został przeznaczony do czasowego zamieszkiwania.

Spisowi nie podlegały domki letniskowe – wzniesione z przeznaczeniem do wykorzystywania tylko w sezonie letnim i nie przystosowane do całorocznego zamieszkiwania, których postawienie nie wymagało pozwolenia na budowę.

Podmioty będące właścicielami lub współwłaścicielami budynków

Za właściciela budynku uważano osobę fizyczną bądź osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej **posiadającą do budynku tytuł własności** potwierdzony wpisem do księgi wieczystej, a w przypadku braku wpisu do księgi, potwierdzony innym dokumentem.

W spisie ustalono, czy budynek stanowi w całości **własność jednego podmiotu** (tzn. nie ma w nim żadnego lokalu stanowiącego wyodrębnioną własność innego podmiotu), czy też ma kilku prawnych właścicieli uwidoczniionych w księdze wieczystej, czyli stanowi **nieruchomość wspólną**.

Budynki stanowiące **własność jednego podmiotu** zostały na drugim stopniu klasyfikacji pogrupowane pod względem rodzaju tych podmiotów. Rozróżniono budynki stanowiące własność:

- **osób fizycznych** – budynki będące własnością osób fizycznych posiadających wpis do księgi wieczystej, a w przypadku braku wpisu do księgi wieczystej, inny dokument potwierdzający własność, niezależnie czy właściciel budynku mieszkał w nim w czasie spisu, czy też wynajął go lub oddał w bezpłatne użytkowanie innej osobie (osobom),
- **spółdzielni mieszkaniowych** – budynki, w których wszystkie mieszkania (zarówno mieszkania lokatorskie jak i własnościowe) stanowią własność spółdzielni mieszkaniowej,

- **gmin** – budynki będące w całości własnością gminy lub powiatu, pozostające w zarządzie przedsiębiorstwa (zakładu) gospodarki mieszkaniowej lub komunalnej jednostki organizacyjnej specjalnie powstałej do zarządzania zasobami mieszkaniowymi gminy, a także budynki pozostające w bezpośrednim zarządzie urzędu gminy oraz budynki przekazane gminie, ale pozostające w dyspozycji jednostek użyteczności publicznej, takich jak: zakładów opieki zdrowotnej, ośrodków pomocy społecznej, jednostek systemu oświaty, instytucji kultury,
- **Skarbu Państwa** – budynki pozostające w zasobach Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa, Wojskowej Agencji Mieszkaniowej, w zarządzie jednostek podległych ministrom: Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Administracji, Sprawiedliwości oraz Szefowi Ochrony Państwa, w zarządzie organów: władzy państwowej, administracji państwowej i kontroli państwowej, a także budynki oddane przez jednostkę reprezentującą Skarb Państwa w użytkowanie, dzierżawę lub najem przedstawicielstwom dyplomatycznym i urzędom konsularnym państw obcych,
- **zakładów pracy sektora publicznego** – budynki przedsiębiorstw państwowych, w tym również "Lasów Państwowych" oraz państwowych jednostek organizacyjnych (posiadających bądź nie posiadających osobowości prawnej), np. instytutów naukowo-badawczych, wyższych uczelni, instytucji artystycznych, przedsiębiorstw komunalnych, z wyjątkiem przedsiębiorstw (zakładów) gospodarki mieszkaniowej, a także budynki przekazane wymienionym wyżej jednostkom przez Skarb Państwa lub gminę w trwały zarząd,
- **zakładów pracy sektora prywatnego** – budynki stanowiące własność przedsiębiorstw prywatnych działających w formie spółek, a także budynki stanowiące własność spółdzielni pracy, spółdzielni produkcji rolnej, z wyjątkiem spółdzielni mieszkaniowych,
- **towarzystw budownictwa społecznego** – budynki będące własnością podmiotu prawnego, który w swojej nazwie ma wyrazy "towarzystwo budownictwa społecznego", bez względu na fakt partycypowania w kosztach budowy budynku innego podmiotu (gminy, spółdzielni mieszkaniowej, zakładu pracy) w zamian za uzyskanie mieszkań (na zasadzie najmu) dla wskazanych przez te podmioty osób trzecich,
- **pozostałych podmiotów** – budynki pozostające w zasobach podmiotów wcześniej nie wymienionych, np. podmiotów prywatnych budujących lub kupujących mieszkania dla zysku (na sprzedaż lub na wynajem), związków zawodowych, stowarzyszeń, fundacji, partii politycznych, samorządów zawodowych i gospodarczych, Kościoła Katolickiego i innych kościołów czy związków wyznaniowych (w tym również uczelni katolickich i instytutów kościelnych).

Budynki stanowiące **nieruchomości wspólne**, w których wszystkie bądź tylko niektóre lokale mieszkalne stanowią wyodrębnione własności osób fizycznych, zostały pogrupowane na 4 subkategorie. Kierując się informacją o własności poszczególnych lokali mieszkalnych w budynku rozróżniono budynki, w których właścicielami są:

- **osoby fizyczne**,

- **osoby fizyczne i gmina** (do tej kategorii zaliczono również **osoby fizyczne i powiat**),
- **osoby fizyczne i zakład pracy** (do tej kategorii zaliczono również **osoby fizyczne i Skarb Państwa**),
- **osoby fizyczne i spółdzielnia mieszkaniowa** – dotyczy budynków spółdzielni mieszkaniowych, w których po wejściu w życie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych zostały ustanowione odrębne własności niektórych lokali mieszkalnych na rzecz osób fizycznych,
- **pozostałe podmioty** – dotyczy budynków, w których występują inne przypadki własności lokali mieszkalnych, np. gminy i zakładu pracy, gminy i osób fizycznych i zakładu pracy.

Budynki stanowiące współwłasność, w których nie dokonano wyodrębnienia własności lokali mieszkalnych (na cały budynek założona jest jedna księga wieczysta), zostały wykazane jako ostatnia odrębna kategoria klasyfikacyjna.

Rok (okres) budowy budynku

Za rok budowy budynku przyjęto rok, w którym budowa została zakończona, tzn. budynek został oddany do użytku. Jeżeli budynek był oddawany do użytku częściami (klatkami, skrzydłami) za rok budowy budynku przyjęto rok oddania do użytku ostatniej części. Dla budynków zrekonstruowanych po całkowitym zniszczeniu za rok budowy budynku przyjęto rok zakończenia rekonstrukcji.

Instalacje techniczno-sanitarne

W NSP 2002 spisywano instalacje czynne i chwilowo nieczynne oraz takie, które faktycznie już zostały zamontowane w budynku, ale budynku nie podłączono jeszcze do sieci. Nie spisywano instalacji nieczynnych dłużej niż rok. Występujące w budynku instalacje zostały wykazane w podziale na sieciowe i lokalne.

Za budynek wyposażony w **wodociąg** uznano budynek, w którym instalacja wodociągowa została doprowadzona do wszystkich, bądź niektórych mieszkań w budynku, jak również i budynek, w którym w żadnym mieszkaniu nie było kranu z wodą, lecz występował on wewnątrz budynku, np. w korytarzu.

Sieć wodociągowa to system przewodów ulicznych doprowadzających wodę od źródła (ujęcia wody) do budynków o długości co najmniej 250 m, nie wliczając w to długości podłączeń od przewodu ulicznego do budynków.

Wodociąg lokalny to instalacja doprowadzająca wodę do jednego lub kilku sąsiednich budynków o łącznej długości przewodów od źródła wody do budynku nie przekraczającej 250 m.

Za budynek wyposażony w **kanalizację** uznano budynek, wewnątrz którego w mieszkaniach bądź w korytarzu znajdowała się instalacja (do której podłączone były takie

urządzenia jak: zlew, ustęp, umywalka, wanna) umożliwiającą odprowadzenie nieczystości i zużytej wody (ścieków) do odbiorników: sieci, szamba, kanału, górnej warstwy ziemi.

Sieć kanalizacyjna to system krytych kanałów podziemnych (kanałów ulicznych i kolektorów) odprowadzających ścieki z budynków do odbiorników (do oczyszczalni ścieków, rzek, jezior, morza), jeżeli łączna długość tych kanałów (nie wliczając w to długości przykanalików prowadzących do budynków) wynosi co najmniej 250 m. Może to być sieć ogólnospławna odprowadzająca i ścieki gospodarcze i wody opadowe, bądź tylko sieć na ścieki gospodarcze.

Kanalizacja lokalna to instalacja odprowadzająca ścieki do szamba lub bezpośrednio do rzeki, rowu, górnej warstwy ziemi o łącznej długości kanału między budynkiem (budynkami) a miejscem odprowadzenia ścieków nie przekraczającej 250 m.

Informacje o wyposażeniu budynku w **centralne ogrzewanie** zostały uzyskane w sposób pośredni, tzn. na podstawie informacji uzyskanych w spisie mieszkań, będących odpowiedzią na pytanie o sposób ogrzewania mieszkania. Wykorzystując odpowiedzi na następujące pytania:

- centralne ogrzewanie zbiorowe z sieci,
- centralne ogrzewanie zbiorowe ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy,
- centralne ogrzewanie indywidualne,

ustalono czy budynek był wyposażony w centralne ogrzewanie sieciowe, lokalne bądź nie miał centralnego ogrzewania w budynku.

Za budynek wyposażony w **centralne ogrzewanie sieciowe** uznano budynek, w którym we wszystkich lub w większości mieszkań udzielono odpowiedzi "centralne ogrzewanie zbiorowe z sieci".

Za budynek wyposażony w **centralne ogrzewanie lokalne** uznano budynek, w którym we wszystkich lub w większości mieszkań udzielono odpowiedzi "centralne ogrzewanie zbiorowe ze źródła ciepła zasilającego jeden budynek wielomieszkaniowy" oraz budynek jednorodzinny, w którym udzielono odpowiedzi "centralne ogrzewanie indywidualne".

Informacje o wyposażeniu budynków w **gaz z sieci** uzyskano – podobnie jak informacje o wyposażeniu budynku w centralne ogrzewanie – w sposób pośredni, wykorzystując odpowiedzi na pytanie o wyposażeniu mieszkania w gaz. Odpowiedzi na to pytanie rozróżniały instalację gazową: z sieci i z butli.

Za budynek wyposażony w **gaz z sieci** uznano budynek, w którym we wszystkich lub w większości mieszkań udzielono odpowiedzi "jest gaz z sieci".

Mieszkanie

Mieszkanie jest to lokal składający się z jednej lub kilku izb, łącznie z pomieszczeniami pomocniczymi, wybudowany lub przebudowany do celów mieszkalnych, konstrukcyjnie wydzielony (trwałymi ścianami) w obrębie budynku, do którego to lokalu prowadzi niezależne wejście z klatki schodowej, ogólnego korytarza, wspólnej sieni bądź z ulicy, podwórza lub ogrodu.

Przez pomieszczenie pomocnicze należy rozumieć: przedpokój, hol, łazienkę, ustęp, garderobę, spiżarnię, schowek i inne pomieszczenia znajdujące się w obrębie mieszkania, służące mieszkalnym i gospodarczym potrzebom mieszkańców.

W przypadku wieloizbowego lokalu lub domu indywidualnego (jednorodzinnego), w którym zamieszkiwało 2 lub więcej odrębnych gospodarstw domowych, zajmujących wyłącznie dla siebie odrębne izby i inne pomieszczenia, obowiązywała zasada, że jeśli w obrębie tego lokalu lub domu znajdowało się przynajmniej jedno pomieszczenie, takie jak: kuchnia, łazienka lub ustęp, użytkowane wspólnie przez te gospodarstwa, to taki lokal lub dom stanowił jedno mieszkanie. Jeżeli nie zachodził przypadek wspólnego użytkowania wymienionych pomieszczeń, to zespoły pomieszczeń zajmowanych przez poszczególne gospodarstwa uznano za odrębne mieszkania.

Za **mieszkanie zamieszkane stale** uznano takie, w którym spisano jedną lub więcej osób i co najmniej jedną z tych osób uznano za faktycznie zamieszkałą.

Powierzchnia użytkowa mieszkania

Powierzchnia użytkowa mieszkania jest to suma powierzchni wszystkich pomieszczeń znajdujących się w obrębie mieszkania, a w szczególności: pokoi, kuchni (z oknem i bez okna) alków, spiżarni, przedpokoi, holi, łazienek, ubikacji, obudowanej werandy lub ganku oraz innych pomieszczeń służących mieszkalnym lub gospodarczym potrzebom mieszkańców lokalu, bez względu na ich przeznaczenie i sposób użytkowania.

W powierzchni użytkowej mieszkania uwzględniono również powierzchnię pokoi wykorzystywanych wyłącznie do prowadzenia działalności gospodarczej (które w spisie wykazane zostały w liczbie pokoi ogółem zgodnie z w/w zasadami), a także powierzchnię innych pomieszczeń wykorzystywanych do tej działalności, jeżeli nie prowadziło do nich oddzielne wejście z ulicy, podwórza lub ogólnodostępnego korytarza.

Do powierzchni użytkowej mieszkania nie zaliczono powierzchni: balkonów, tarasów i loggii, antresol, szaf i schowków w ścianach, pralni, suszarni, strychów, piwnic i komórek przeznaczonych na przechowywanie opału oraz powierzchni garaży.

Powierzchnię sieni zaliczano do powierzchni mieszkania. Nie uznawano sieni za część składową mieszkania i nie wliczano jej powierzchni do powierzchni użytkowej mieszkania tylko wówczas, gdy:

- sień łączyła część mieszkalną budynku z częścią inwentarską lub gospodarską,
- w budynku znajdowało się więcej niż jedno mieszkanie, a sień użytkowana była wspólnie jako ogólnodostępny korytarz.

W budynkach indywidualnych (jednorodzinnych) będących w budowie, ale już częściowo zamieszkanym, w powierzchni użytkowej mieszkania uwzględniono tylko powierzchnię izb i pomieszczeń pomocniczych wykończonych.

Ludność w mieszkaniach

Zamieszczone w tablicach dane o **ludności w mieszkaniach** dotyczą ludności **faktycznie zamieszkałej**. Kategoria ta obejmuje następujące grupy osób:

1. **Mieszkające stale** (osoby z reguły zameldowane na pobyt stały w danym miejscu), które:
  - a) były obecne w momencie spisu,
  - b) były nieobecne w momencie spisu, ale ich nieobecność trwała mniej niż 2 miesiące,
  - c) były nieobecne w momencie spisu przez okres dłuższy niż 2 miesiące, ale ich nieobecność wynikała z następujących powodów:
    - odbywanie zasadniczej służby wojskowej lub innej w systemie skoszarowanym,
    - przebywanie w zakładzie karnym lub śledczym,
    - pobyt za granicą,
2. **Przebywające czasowo przez okres dłuższy niż 2 miesiące** – to osoby, które mieszkają stale w innym miejscu (są tam zameldowane na pobyt stały), natomiast w miejscu spisania przebywały czasowo z następujących powodów: nauka, praca, warunki rodzinne lub mieszkaniowe (w miejscu stałego zamieszkania), leczenie lub rehabilitacja, przebywanie w domu opieki.

Jako czas okresowej nieobecności lub przebywania został przyjęty czas faktyczny, a nie zamierzony. Kategoria ludności faktycznie zamieszkałej nie uwzględnia osób przybyłych z zagranicy na pobyt czasowy, tj. osób, które nie posiadają pozwolenia na osiedlenie się w Polsce.

Dane o liczbie mieszkań (oraz o powierzchni użytkowej mieszkań) obejmują wszystkie mieszkania w budynku, a więc zarówno zamieszkane, jak i niezamieszkane.

UWAGI TECHNICZNE

W tablicach w części analitycznej mogą wystąpić drobne rozbieżności w sumowaniu danych (wyrażonych w liczbach bezwzględnych i względnych) na ogółem wynikające z zaokrągleń automatycznych.

Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością.